

Museummolen de Nieuwe Palmboom

Schiedam Branderstad t.b.v. website

Docentenhandleiding

1: Molens in Schiedam

- In Schiedam stonden heel veel molens. Omdat de molens zo hoog waren, hadden ze veel ruimte nodig. Op de plattegrond zie je waar alle molens stonden. (foto 1)
- Op veel plekken in Schiedam kun je nog steeds zien waar een molen stond. Op de Broersvest liggen grote koperen munten in de straat om te herinneren aan de plekken waar ze stonden. (foto 2)
- Molen De Washington is één van de verdwenen molens van Schiedam. Van de molen is er alleen nog een ring van koperen munten in de Broervest en naamtegel over. (foto 3)

2: De Nieuwe Palmboom.

Graankorrels worden niet vanzelf meel. Ze moeten worden gemalen tussen grote molenstenen.

- Het graan wordt naar de 6de zolder (Luizolder) van de molen gebracht. Daar wordt het graan door een klein luikje in de vloer gestort zodat het tussen de molenstenen terecht komt. (foto 1)
- Dan wordt het graan tussen de molenstenen gemalen tot meel. (foto 2)
- <https://www.youtube.com/watch?v=znzlqUdqho> (foto 3)

3: Brengen van graan

Het graan werd vroeger met schepen Schiedam ingevaren. Maar hoe kwam het dan bij de molens, de branderijen of bakkers.

- Als er een schip met graan gelost moest worden werd de bel geluid in het torentje van het Zakkerdragershuisje. De zakkerdragers komen dan aangesnel om het schip te lossen. (foto 1)
- Paarden zijn sterke dieren die een kar kunnen trekken om het graan mee te vervoeren. Zo kan er ook meer meel tegelijkertijd vervoerd worden. (foto 2)
- Als de molenaar geen paarden had moest het meel met een molenkar naar de branderijen of bakkers gebracht worden. (foto 3)

4: De branderij

De reden dat al die hoge molens gebouwd werden, was de jeneverindustrie. Die was heel groot en belangrijk in Schiedam.

- In een Schiedamse branderij werd van meel, dat gemalen was in de molens, beslag gemaakt voor de jenever. (foto 1)
- In de branderijen werd van dit meel via een ingewikkeld proces jenever gemaakt. Een bijproduct van deze industrie was gist. Ook heel belangrijk voor bakkers! (foto 2)

5: De bakkerij

- Bakkers maken (nu nog steeds) heerlijke broden van molenmeel (foto 1)
- Als de broden gebakken waren werden deze rondgebracht met bakkerskarren (foto 2)

6: De brand van 1901

- In het jaar 1901 ontstond er brand in Branderij de Kraton. Door de harde wind werden er brandende delen van de branderij tegen de wieken van Molen De Palmboom geblazen. Hierdoor brandde de molen helemaal uit. (foto 1)
- Na de brand werden de muren van de molen afgebroken zodat er nog maar een kleine molenstomp van ongeveer drie verdiepingen overbleef. (foto 2)
- In het jaar 1988 is er besloten om Molen De Palmboom weer op te bouwen. (foto 3)
- De grote molenstenen mogen niet ontbreken in een molen, hier worden de stenen omhoog gehesen naar de vijfde verdieping. (maalzolder) (foto 4)
- Na vijf jaar stond er weer een gerestaureerde molen en is de molen hernoemd naar Museummolen De Nieuwe Palmboom (foto 5)